AAN DE RAAD

Agenda: 3-6-2021
Franeker, 18-5-2021

Onderwerp
Beleid voor zonnepanelen en -collectoren binnen beschermde stads- en dorpsgezichten

Portefeuillehouder
Wethouders N. Haarsma en J. Dijkstra

Auteurs
Jorrit Mulder, 0517–380 380, j.mulder@waadhoeke.nl
Wietse Terpstra, telnr. 0517–380 380, w.terpstra@waadhoeke.nl

Samenvatting
Uw raad wordt voorgesteld om in aanvulling op de welstandsnota van Waadhoeke beleid vast te stellen voor de plaatsing van zonnepanelen en -collectoren binnen de beschermde stads- en dorpsgezichten van Waadhoeke. Het ontwerpbeleid heeft begin dit jaar, na behandeling in het kernteam van 8 december 2020, ter inzage gelegen waarop een zevental schriftelijke reacties zijn binnengekomen. De reacties zijn in een reactienota samengevat en van een antwoord voorzien. Na vaststelling maakt het beleid onderdeel uit van de welstandsnota van Waadhoeke.

Voorstel

1. In te stemmen met de voorgestelde afhandeling van de ingekomen reacties zoals opgenomen in de "Reactienota inspraak";
2. Het "Supplement Welstandsnota Waadhoeke, Zonnepanelen en/of collectoren binnen een beschermd stads- of dorpsgezicht" vast te stellen.

Inleiding

Het plaatsen van zonnepanelen en zonnecollectoren op panden is in veel gevallen vergunningsvrij. Dit geldt alleen niet voor Rijksmonumenten en panden die liggen binnen een beschermd stads- en dorpsgezicht. Waadhoeke heeft zes van deze beschermde stads- en dorpsgezichten: de binnenstad van Franeker, delen van Achlum, Dronryp, Marsum, Oudebildtzijl en de Oude- en Nieuwebildtdijk. Binnen deze gebieden is erg weinig vergunningsvrij mogelijk. Meer mogelijkheden voor zonnepanelen zijn er op dit moment (nog) niet, daarvoor moet eerst beleid worden vastgesteld in de vorm van een aanvulling op de gemeentelijke welstandsnota. Dit is ook onderkend bij de vaststelling van de welstandsnota eind 2019. Toen is aangegeven dat hiervoor, als vervolgactie op de vastgestelde welstandsnota, een praktische regeling zal worden ontwikkeld.

De reden hiervoor is dat onze beschermde stads- en dorpsgezichten waardevol erfgoed zijn, die ook een wezenlijk onderdeel uitmaken van de belevingswaarde van onze gemeente. Daar mogen we trots op zijn, maar we zijn ons er ook van bewust dat we goed voor het behoud van deze unieke gebieden moeten zorgen. Tegelijkertijd ligt er een duurzaamheidsopgave en ook op dat vlak hebben we als Waadhoeke aanzienlijke ambities. De vraag is vervolgens hoe we komen tot een goede afweging, als belangrijke onderwerpen als duurzaamheid en waardevol erfgoed elkaar direct raken. Met dit ontwerpbeleid hebben we geprobeerd dat zo goed mogelijk te doen en oog te hebben voor zowel verduurzaming als behoud van ons unieke erfgoed.

De aanpak, waardevol erfgoed en duurzaamheid

Voor het opstellen van het ontwerpbeleid hebben we een beroep gedaan op externe deskundigen op het gebied van erfgoed en ruimtelijke kwaliteit. Eerst zijn door Steunpunt Monumentenzorg Fryslân de waarden per gebied duidelijk in beeld gebracht. Daarna is door BügelHajema een doorvertaling gemaakt naar concrete mogelijkheden voor het kunnen plaatsen van zonnepanelen. Het voorgestelde beleid richt zich dan ook op een verruiming van mogelijkheden voor zonnepanelen in beschermde stads- en dorpsgezichten, vertaald naar algemene welstandcriteria en welstandcriteria per type gebied. Het resultaat daarvan is opgenomen in het ontwerp Supplement Welstandsnota Waadhoeke, Zonnepanelen en/of collectoren binnen een beschermd stads- of dorpsgezicht (Bijlage 1).

Hierbij is het belangrijk om duidelijk te vermelden voor wie dit beleid wel en niet moet gaan gelden. Het beleid gaat over alle panden binnen de zes beschermde stads- en dorpsgezichten die géén Rijksmonument zijn en die niet in een bestemmingsplan zijn aangewezen als karakteristiek pand. Rijksmonumenten en karakteristieke panden beschikken over dermate unieke waarden, dat het belangrijk is om voor deze panden een maatwerkbenadering toe te passen. Dit betekent dat een aanvraag voor zonnepanelen voor deze panden altijd specifiek zal worden beoordeeld, waarbij goed wordt gekeken naar de specifieke waarden die het betreffende pand heeft.

Het proces, van ontwerp tot vaststelling

Voorafgaand aan de ter inzage legging van het ontwerp supplement is op 8 december 2020 een Kernteambijeenkomst georganiseerd waarbij volop ruimte is geweest voor verduidelijkende vragen aan en toelichting door de deskundigen. Het Kernteam kwam tot de conclusie dat het ontwerpbeleid rijp was voor inzage.

Vervolgens heeft van 13 januari tot en met 25 februari 2021 het 'Supplement welstandsnota Waadhoeke, zonnepanelen en/of collectoren binnen een beschermd stads- of dorpsgezicht' als ontwerp digitaal ter inzage gelegen (Bijlage 1). Dit heeft geleid tot 7 schriftelijke reacties en diverse telefonische contacten. De schriftelijke reacties zijn in een reactienota samengevat en van een antwoord voorzien (Bijlage 2). Sommige reacties, zowel schriftelijk als telefonisch, hebben geleid tot aanpassing van het ontwerpbeleid. Ook dit komt in de reactienota aan de orde. Op deze wijze wordt duidelijk wat er binnen de termijn van inzage aan de orde is geweest en wat nu bij uw raad voorligt ter vaststelling (Bijlage 3).

Beoogd (meetbaar) effect

Met behoud van het unieke erfgoed meer ruimte bieden voor zonnepanelen en -collectoren binnen de beschermde stads- en dorpsgezichten van Waadhoeke.

Motivering

Argumenten

1.1 De reacties worden adequaat beantwoord.

De terinzagelegging heeft geleid tot 7 schriftelijke reacties. De schriftelijke reacties zijn in een reactienota samengevat en van een antwoord voorzien. Daarnaast is een aanzienlijk aantal telefonische contacten geweest met inwoners die vragen of opmerkingen hadden over het ontwerpbeleid. Dit heeft niet altijd geleid tot aanvullende schriftelijke reacties. Wel is een aantal telefonische gesprekken aanleiding geweest voor een aantal aanvullende ambtelijke aanpassingen. De ambtelijke aanpassingen zijn onderaan de reactienota opgesomd, samen met de aanpassingen die zijn aangebracht naar aanleiding van de schriftelijke reacties.

Bij de beantwoording van de reacties en afweging om te komen tot aan aanpassingen van het beleid, heeft de ruimtelijke kwaliteit en de helderheid van het beleid centraal gestaan. Voor de reacties, de gemeentelijke beantwoording daarop en de voorgestelde wijzigingen

wordt kortheidshalve verwezen naar de ‘Reactienota inspraak’ die in bijlage 2 van dit raadsvoorstel is opgenomen.

1.2 Binnen de samenleving is voldoende draagvlak voor het voorgestelde beleid.
Na een richtinggevende discussie in het Kernteam, zijn ook onze inwoners en andere betrokkenen geraadpleegd over het voorgestelde beleid. Deze raadpleging heeft zoals gezegd tot een zevental schriftelijke reacties geleid en een aanzienlijk aantal telefonische contactmomenten. De reacties zijn niet dusdanig van aard dat deze leiden tot wezenlijk andere inzichten en beleidskeuzes. De reacties en de daaruit voorkomende aanpassingen komen vooral de helderheid en toepasbaarheid van het beleid ten goede.

2.1.Hiermee kunnen ook de bewoners in de beschermde stads- en dorpsgezichten van Waadhoeke hun bijdrage leveren aan de duurzaamheidsopgave van Waadhoeke.
De plaatsingsmogelijkheden voor zonnepanelen in de beschermde stads- en dorpsgezichten van Waadhoeke zijn op dit moment zeer beperkt. Met het voorliggende beleid wordt op een zorgvuldige wijze extra ruimte geboden voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren zonder dat daarbij onevenredig afbreuk wordt gedaan aan de ruimtelijke kwaliteit van het unieke erfgoed. Het “Supplement Welstandsnota Waadhoeke, Zonnepanelen en/of collectoren binnen een beschermd stads- of dorpsgezicht”, zoals dat is ontstaan na de terinzagelegging, is opgenomen in bijlage 3. Dit is het supplement dat nu bij uw raad voorligt ter vaststelling.

2.2 Het supplement is met de nodige zorgvuldigheid en deskundigheid tot stand gekomen.
Beleid in de vorm van een regeling voor verruiming van de mogelijkheid tot plaatsing van zonnepanelen en– collectoren binnen de beschermde stads- en dorpsgezichten van Waadhoeke vraagt de nodige zorgvuldigheid en deskundigheid. Wij hebben daarvoor de hulp ingeroepen van ter zake kundigen op het gebied van erfgoed en ruimtelijke kwaliteit. Zij kunnen de beste inschatting maken waar mogelijkheden liggen, zonder onevenredige afbreuk te doen aan de waarden van onze beschermde stads- en dorpsgezichten.

Het Steunpunt Monumentenzorg Fryslân heeft de relevante kenmerken en waarden van de betreffende beschermde stads- en dorpsgezichten in beeld gebracht met het oog op de (on)mogelijkheden van het plaatsen van zonnepanelen en- collectoren. Dit heeft een aantal uitgangspunten opgeleverd, die samengevat zijn opgenomen op pagina 31 van bijlage 1 van het supplement.

Deze uitgangspunten zijn verder uitgewerkt in een aantal praktische welstandscriteria, bestaande uit algemene criteria en gebiedsgerichte criteria. Dit is gedaan door de maker van onze welstandsnota, BügelHajema. Het resultaat daarvan is opgenomen in het Supplement Welstandsnota Waadhoeke, Zonnepanelen en/of collectoren binnen een beschermd stads- of dorpsgezicht.

<u>Kanttekeningen</u>

2.1 Er blijven beperkingen gelden voor plaatsing van zonnepanelen en -collectoren
Ook na vaststelling van het "Supplement Welstandsnota Waadhoeke, Zonnepanelen en/of

collectoren binnen een beschermd stads- of dorpsgezicht" zijn de plaatsingsmogelijkheden voor zonnepanelen en -collectoren beperkt.
Met het voorliggende beleid wordt een verruiming van de plaatsingsmogelijkheden voor zonnepanelen en– collectoren in de beschermde stads- en dorpsgezichten beoogd, zonder dat daarbij onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de kernkwaliteiten van de betreffende gebieden.

2.2 Er zijn bestaande (niet vergunde) situaties die niet aan het nieuwe beleid zullen voldoen
Er is geconstateerd dat in de betreffende gebieden reeds zonnepanelen zijn geplaatst zonder vergunning. Onduidelijk is om hoeveel situaties het thans gaat. Ook na vaststelling van een regeling voor plaatsing van zonnepanelen en collectoren in de beschermde stads- en dorpsgezichten, is de verwachting dat er situaties zullen zijn die niet op basis van de nieuw vast te stellen regeling zijn te legaliseren. Het is denkbaar dat de gemeente over die situaties verzoeken om handhaving ontvangt. Deze handhaving vraagt de nodige extra handhavingscapaciteit. Vooral in de komende 18 maanden na vaststellen van beleid. Daarnaast is ook de verwachting dat in de komende 18 maanden een piek zal zijn in het aantal aanvragen voor panelen in beschermde gebieden omdat de komst van een mogelijke regeling bij aanvragers die eerder geen vergunning kregen, kenbaar is gemaakt. Mocht dit tot knelpunten leiden dan zal eerst worden getracht dit binnen de bestaande begroting op te lossen.

Analyse

Zie het document “Kenmerken en waarden van de beschermde stads- en dorpsgezichten in relatie tot het plaatsen van zonnepanelen en zonnecollectoren” zoals opgenomen in bijlage 1 van het supplement (het supplement zelf is als bijlage 3 bij dit raadsvoorstel gevoegd).

Alternatieven

Bij de vaststelling van de welstandsnota van Waadhoeke werd al aangekondigd dat vooruitlopend op de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan een praktische regeling zou worden ontwikkeld voor zonnepanelen en -collectoren binnen de beschermde stads- en dorpsgezichten. In alle redelijkheid is hiervoor geen ander praktisch alternatief denkbaar dan een aanvulling op de bestaande welstandsnota.

Vervolg

Indien uw raad besluit om het supplement van de welstandsnota vast te stellen, dan zal het beleid kort daarna bekend worden gemaakt op de wettelijk daarvoor voorgeschreven wijze. Het supplement maakt daarna integraal onderdeel uit van de welstandsnota van Waadhoeke. Voorts wordt verwezen naar hetgeen bij het kopje ‘Communicatie’ is weergegeven.

Inwonersparticipatie

Van 13 januari tot en met 25 februari 2021 heeft het ‘Supplement welstandsnota Waadhoeke, zonnepanelen en/of collectoren binnen een beschermd stads- of dorpsgezicht’ als ontwerp digitaal ter inzage gelegen. Dit heeft geleid tot 7 schriftelijke reacties en diverse telefonische contacten. De schriftelijke reacties zijn in een reactienota samengevat en van een antwoord voorzien. Sommige reacties, zowel schriftelijk als

telefonisch, hebben geleid tot wat aanpassingen aan het ontwerpbeleid. Ook dit komt in de reactienota aan de orde.

Communicatie

Nadat het beleid is vastgesteld, wordt - naast de formele bekendmaking - ook een persbericht verspreid. Ook worden de indieners van een reactie van het besluit op de hoogte gesteld.

Financiën

Het vaststellen van het supplement heeft geen directe financiële gevolgen. Mogelijk leiden extra vragen tot extra legesinkomsten. Hier staat echter ook extra ambtelijk inzet tegenover.

Juridisch kader

Afdeling 3 van de Woningwet regelt het welstandstoezicht. De gemeenteraad legt de redelijke eisen van welstand vast in een welstandsnota. Bouwwerken in de gemeente dienen aan de welstandscriteria uit de nota te voldoen.

Bijlagen

Bijlage 1: ontwerp Supplement welstandsnota Waadhoeke, zonnepanelen en/of collectoren binnen een beschermd stads- of dorpsgezicht (Corsanummer: 20.136790);
Bijlage 2: Reactienota inspraak (Corsanummer: 21.202057);
Bijlage 3: Supplement welstandsnota Waadhoeke, zonnepanelen en/of collectoren binnen een beschermd stads- of dorpsgezicht (Corsanummer: 21.201939).

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: 21.202119

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 18-5-2021;

B E S L U I T

1. In te stemmen met de voorgestelde afhandeling van de ingekomen reacties zoals opgenomen in de "Reactienota inspraak";
2. Het "Supplement Welstandsnota Waadhoeke, Zonnepanelen en/of collectoren binnen een beschermd stads- of dorpsgezicht" vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 3-6-2021,

Signed By: Waanders, M.C.M. <m.waanders@waadhoeke.nl>
11/06/2021 11:23:41 CEST
ID: 03a82fa5-b614-403b-87c3-0be5fae30c87
Auth: Scribble

, voorzitter

Signed By: Lyklema, Tinco <t.lyklema@waadhoeke.nl>
09/06/2021 13:59:30 CEST
ID: 03a82fa5-b614-403b-87c3-0be5fae30c87
Auth: Scribble

, griffier

Dit document is digitaal ondertekend.